

Boljševiki in zavezniki.

(Konec s 1. strani.)

ti takojšnje revolte. Veliko bolj je verjetno, da bo morala se pomnožiti to število.

Ali v razmerju med Rusijo in zaveznički je še vedno neka napetost, dasi so se odnošaji dozdevno vsaj nekoliko zboljšali. Nekaj časa je izgledalo, kakor da odklanjajo boljševiki sami vse stike z zaveznički; tuptam so bili spori med boljševiško vlado ali njenimi posameznimi organi in posameznimi zastopniki zavezniških sil in tako se je širilo mnenje o protizavezniških sil in tako boljševikov. Sedaj pa podajajo boljševiki sami izjave, ki govore dosti krepko proti temu mnenju. Organ centralnega odbora ruskih sovjetov "Izvestij" na primer piše, da zaveznički še danes ne morejo razumeti preobrata v Rusiji, in to nerazumevanje ima ravno za nje slabe posledice. S tem, da smatrajo zaveznički boljševike za prijatelje Nemčije, ukrajinsko rado z drugimi buržvaznimi strankami pa za pristaše zapadnih sil, so indikativno pomagali, da je Nemčija okupirala Ukrajino in utrdila svoje prijateljstvo z rusko buržvazijo.

Toda zaveznički bodo polagoma spoznali — nadaljuje list — da ruski sovjet ne more biti prijatelj militaristične stranke v Nemčiji. Ako hočejo zaveznički v resnici pomagati Rusiji v njenem boju za neodvisnost, bi morali predvsem odkritosrčno priznati sovjet kot edino vlado v Rusiji. Čim dalje bodo zaveznički odlašali, tem več poguma bodo imeli Nemci pri osvajanju ruskih pokrajin. Čas je torej, da zavezniški poslalniki zapuste Vologdo in pridejo v Moskvo, kjer naj sodelujejo s komisariji ljudskega sveta.

V svojem zadnjem govoru je predsednik Wilson dejal, da je on ravno tako za Rusijo kakor za

Francijo. V prejšnjih govorih je izjavljal, da ne sme bodoči mir obsegati le zapadnih dežel, ampak tudi revizijo brest-litovske pogodbe. To daje upanje, da se bo nerazumevanje vendar kmalu umaknilo sporazumu, ki bi bil brez dvoma v največji meri koristen obema strankama.

V Rusiji so boljševiki danes faktično na krmilu. Vse tiste vesti, ki prihajajo od časa do časa o novih revoltech proti njim, imajo vedno le enodnevno življenje. Če je očitno, da imajo boljševiki mase za seboj, je pa tudi nedvomno, da bi priznanje boljševiške vlade pomnožilo simpatije do zavezničkov v Rusiji.

Vprašanje ni, če se zaveznički v vseh rečeh strinjajo z boljševiško vlado ali ne. Tudi ni se v marsičem ne strinjajo z njo. Priznanje kakšne vlade je le priznanje obstoječega fakta in omogočanje sodelovanja z njo. Ne verjamemo, da se je Amerika strinjala z dejanji nekdanje carske vlade; ali priznavala jo je, ker je eksistirala.

Na vsak način se nam pa zdi, da je sodelovanje z Rusijo važna reč. Vojsna še ni končana in ne zdi se nam, da bo prav kmalu končana. Da se dosežejo vojni cilji, izraženi od predsednika Wilsona, bo treba še trdega dela in morda bo sodelovanje Rusije še veliko vredno. Brest-litovska pogodba pa gotovo ni zadnja beseda Rusije.

Seveda je treba jemati v poštev, da ne more Rusija v svojem sedanjem položaju delati čudežev. Tudi Lenin pravi, da je izza vsega, kar se je doslej zgodilo, najbližja naloga boljševikov organizacija.

Ta beseda ima zelo širok pomen; a kdor bi sedaj pomagal Rusiji pri njeni organizaciji, bi najbrže lahko računal na njeno pomoč za demokratične cilje, kadar si sama toliko opomore, da bo zopet mogla stopiti na noge.

Jugoslovensko pitanje i socijalna demokracija.

(Konec s pete strani.)

Aneksijom Bosne i Hercegovine bila je ravnoteža na Balkanu poremećena. Austro-Ugarska postala je najveća jugoslovenska država. No nakon nepunih pet godina situacija je balkanskim ratom promijenjena iz temelja. Jugoslaveni su počeli rješavati svoje pitanje bez Austro-Ugarske i protiv Austro-Ugarske, a ona, koja je još 1908. bila u ofenzividanas je u defenzivi, preuzevši potpuno ulogu Turske. Jugoslovensko je pitanje najine riješeno na jednoj strani, u feudalnoj i reakcionarnoj Turskoj, pak sada preostaje još da se riješi na drugoj strani, u feudalnoj i reakcionarnoj Austro-Ugarskoj. Istodobno su tako reći ulogu Makedonije preuzele zemlje austrijskih Jugoslavena. Austro-Ugarska preuzela je u cijelosti Tursku haštinu, a to znači, da je postala izvorom opasnosti i konflikta u Evropi, a naročito na Balkanu.

Jugoslovensko pitanje stupa tekar sada u svoj odlučni stadij. Ko će ga riješiti i kako će ga riješiti?

Prije nego li se odgovori na ovo pitanje, uputno je upozoriti na jednu historičku analogiju. Mislim na analogiju između sadašnjega stanja jugoslovenskoga pitanja i između problema njemačkoga ujedinjenja u pedesetim i šezdesetim godinama prošloga stoljeća. Svi tadašnji socijalistički njemački prvaci kao Lassalle, Marx i Engels, te Bebel bili su jednakoza mnijenja, da će samo narodna revolucija dovesti do ujedinjenja njemačkoga naroda. Ali ovo načelno istovjetno gledište nije ipak spriječilo, a da se Lassalle ne prikloni više u svojoj političkoj taktici Pruskoj, a Bebel da ne požali, što nije u prusko-austrijskom ratu godine 1866. pobijedila Austrija. Lassalle je bio toliki neprijatelj austrijskoga reakcionarstva, da je pod svu cijenu želio uništenje Austrije. Bebel nasuprot žali u svojim memoirima, što je u ratu pobijedila Pruska, jer je tako otkinuo deset milijuna Nijemaca iz opće njemačke zajednice, a uz to je Njemačka postala domenom pruske reakcije. Pogleda Austrije imala bi po Bebelu zasigurno konačnu posljedicu demokratsku revoluciju u ujedinjenje svega njemačkoga naroda, jer bi pobjedonosna Austrija bila prisilila svojom reakcionarnom politikom njemački narod na taj korak, a kako je ona narodnosna i slaba država, to bi narod bio mogao i uspjeti.

Ispoređujući njemačko ujedinjenje s jugoslovenskim problemom vidimo, da je aneksijom Bosne i Hercegovine Austrija faktično obavila onaj dio svoje službe, koji joj pripisuje Bebel gledom na njemačko pitanje u slučaju, kad bi bila 1866. pobijedila! Sada preostaje samo još pitanje, da li će se jugoslovenski problem riješiti mirno, to jest nutarnjom demokratskom revolucijom u Austro-Ugarskoj, koja bi mogla onda da preuzme ulogu koncentracijone točke za slobodne i samo-

stalne balkanske narode, služeći kao posrednik između Balkana i Evrope, dakle kao istočna S. i carska — ili će se jugoslovenski problem riješiti ratom između balkanske demokracije i austrijske feudalne reakcije? U svakom slučaju bezuvjetno se nalazi rješenje jugoslovenskog pitanja u demokraciji i ujedinjenju.

Nije naša socijalistička zadaća, da se angažujemo za ovu ili onu državu, historička nužda obavlja već sama taj posao, da pomaže jednu državu protiv druge. I kao što je nekoć historička nužda dosudila propast feudalnim državama na Balkanu, od demokratskoga turskoga naroda, tako i danas pomaže ta ista historička nužda balkanskim narodima protiv Turske i Austro-Ugarske. Naša socijalistička dužnost jest samo, da pomažemo tendencije razvoja vlastite snage jugoslovenskoga naroda. I ništa više!

Socijalna demokracija je revolucionarna stranka, i zato ona ne može da veže svoju sudbinu bilo uz koju od postojećih država. Ova ili ona država može tek da posluži svojim manjim ili većim demokratizmom kao instrument razvoja i napretka u izvjesnom pravcu i vremenu, ali i to je sve. Socijalna demokracija već je na prvog jugoslovenskoga i balkanskog konferenciji prihvatila revolucionarno gledište na jugoslovensko i balkansko pitanje. Riješenje, koje si ona zamišlja, jest istovremena nacionalna i socijalna revolucija. Buržoazija može tek da vodi narode iz klaonice u klaonice, ali ih potpuno osloboditi ne može. Zato je jedino rješenje: demokratska revolucija jugoslovenskog i balkanskog puka!

No revolucija nije tako mala stvar, pogotovo ne revolucija, kako si ju zamišlja socijalna demokracija. Buržoazne revolucije bile su vazda revolucije manjine, to jest surazmjerno malobrojne društvene klase, koja je predstavljala u ono vrijeme društveni razvoj i napredak. Toga radi su vazda i široke mase naroda aktivno podupirale buržoazne revolucije. Revolucija, koju socijalna demokracija propagira, ima da bude revolucija većine, dakle vlastito djelo samih širokih narodnih masa. Ali zato tim većina moraju biti u interesu ojačanja i osposobljenja za svoj historijski zadatak dovedene jugoslovenske narodne mase do spoznaje svojega narodnoga jedinstva, u smislu zaključaka prve jugoslovenske konferencije, te do usvojenja zahtjeva za punom demokratskom samoupravom i nezavisnošću naroda u općoj zajedničkoj konfederaciji, u smislu zaključaka prve balkanske konferencije.

Zadaća će biti druge socijalističke jugoslovenske i balkanske konferencije, da pobliže označe put k ujedinjenju u demokratskoj zajednici proletarskih balkanskih, a naročito jugoslovenskoga naroda, to jest put k potpunom nacionalnoj i socijalnoj revoluciji, k potpunom nacionalnom i socijalnom oslobodjenju!

postopaju na omenjeni način. A čim dalje bodo tako postopali, tembolj bodo izživljali prebivalstvo proti sebi. S tem bodo pa dosegli, da postane vojna z Nemčijo na Ruskem tako popularna, kakor še nikdar ni bila. Rusi doslej enostavno niso poznali Nemčije. Kar so jim pripovedovali carski oblastniki, tega niso verjeli, ker so se avtokratove kreature v vsakem oziru preveč lagale in ker je svojemu zatiraleu sploh težko verjeti. Treba je torej, da se kajzerjem ruskemu ljudstvu tako razodene, kakor se mu je bil razodel carizem; tedaj bo pa pripravljeno, da obračuna tudi z njim — in najbrže temeljito.

Iz Moskve poročajo: Mirovna konferenca v Kijevu je imela prvo sejo in iz poročil je videti, da se Nemcem prav nič ne mudi za mir med Ukrajino in Veliko Rusijo. Ukrajinski delegatje, katere so imenovali nemški vojaški poveljniki, so zahtevali od ruskih delegatov, da jim pojasnijo, katere dele Rusije obseza vsjetska republika. Ruski delegatje so dobili en dan časa za odgovor.

Pravi socialist ne sme biti rezervist, ampak mora biti vedno aktiven vojak svoje stranke. Kdor nosi svoje prepričanje le sam v sebi, ne koristi nič ne sebi, ne svoji stvari. Prepričevati mora tiste, ki le niso prepričani.

Pravi socialist hoče poznati težave, zapreke, uspehe in napredek delavskega boja. Na tej poti ga spremlja Proletarec.

Severova zdravila vzdržujejo zdravje v družinah.

Hrbtobol

Je bolezen, kateri se kaj rade pridružijo še druge bolezni. V obče nastane hrbtobol vsled kake neravnosti na ledicah, ali v mehuru in se zahteva pri tem takojšnja pozornost in dobrega zdravila. V vseh takih slučajih vam toplo priporočamo

Severa's

Kidney and Liver Remedy

(Severovo Zdravilo za obisti in jetra). Rabite to zdravilo pri pogostem in boleznem spušcanju vode in pri otrocih, ki modijo po noči posteljo. To zdravilo pomaga tudi pri zlatenici ali če imate zoprni žolodci. To zdravilo odpravlja otekline dolnjih delov života. Cena 75c in \$1.25. Na prodaj v vseh lekarnah.

W. F. SEVERA CO. CEDAR RAPIDS, IOWA

Central Hotel

Conemaugh, Pa. Fred. Mosebarger, LASTNIK.

Dr. W. C. Ohlendorf, M. D.

Zdravnik za notranje bolezni in ranocebnik.

Zdravniška preiskava brezplačna — plačati je le zdravila. 1924 Blue Island Ave., Chicago. Urodeje od 1 do 3 popl.; od 7 do 9 zvečer. Izven Chicaga živeti bolniki naj pišejo slovensko.

ZANIMIV ČLANEK O NADZOROVANJU BANKE ZVANE "CLEARING HOUSE"

Kaj to pomeni za ljudstvo, če je banka pod nadzorom "Clearing House". Vse banke, ki imajo zvezo s Chicago Clearing House, so podvržene strogemu nadzorovanju od uradnikov tega zavoda. Pregledovanje računov in imetj se mora vsrčiti najmanj enkrat na leto. Izvedeni natančno preidejo stanje vsake banke. Vse gotovino prestejejo, pregledajo vse note, varščine, vknjižbe in druge vrednostne listine, se prepričajo o fondih, ki so naloženi v drugih bankah in pregledajo knjige in račune. Če najdejo izvedenci kake slabe ali dvomljive vrednostne listine, se te ne štejejo več kot imovina banke. Ako se je skrčila vrednost bančnega premoženja, mora banka kazati pravilno vrednost v svojih knjigah. Če banka drzno špekulira in se ji pride na sled, mora to takoj opustiti. Vse, kar je slabo, riskirano, se mora takoj odstraniti in nadomestiti z boljšim. Če vsega tega banka hitro ne popravi in stori, izgubi vse nadaljnje ugodnosti in pravice, ki jih uživajo banke, katere so združene v Clearing House.

Kedar se odvzamejo kaki banki te ugodnosti ali če ni sprejeta v Clearing House ima slednja za to dober vzrok. Na drugi strani pa je o banki, ki je članica te zveze, že to dovolj jasen dokaz, da ima dobro imovino, da je njen kredit dober in da vodi svoj denarni promet po predpisih, varno in sigurno. Načrt za nadzorovanje bank potom Clearing House je bil izdelan v Chicagu pred desetimi leti, od katerega časa naprej ni bankrotirala niti ena banka, ki je bila v zvezi s tem Clearing Houseom. Ako je blo na ali drugi banki slabo valed panike ali vojake, so ji takoj priskočile na pomoč druge Clearing House banke in ji pomagale, dokler se niso povrnile zopet normalne razmere. Ta Clearing House nadzorovalni načrt se je pokazal tako vspesen, da so povsod, kjer koli se nahaja kak Clearing House, sprejeli ta načrt.

American State Banks je v zvezi s tem Clearing Houseom, je pod njegovim nadzorom in ima vse privilegije te banke, kateri poda vsako leto pet popolnih računov.

American State Banks pa je tudi pod državnim nadzorom in odda vsako leto pet detajliranih računov o stanju Banking Departmenta države Illinois. Napravite NAŠO banko za VASO banko in Vaš denar bo varen in ga lahko dvignete, kedar ga želite.

Vprašajte za seznam naših First Gold hipotek. Kakor tudi seznam \$100.00 in \$500.00 zlatih hipoteknih bondiv.

predsednik. AMERIŠKE DRŽAVNE BANKE Blue Island Ave., vogal Loomis in 18. cesta.

PAZITE IN HRANITE

Narodni izrek pravi: "Pazite na vaš beli denar za črne dneve." To pomenja toliko kakor prvo pazite in hranite dokler ste še zdravi in mladi, da boste imeli nekaj za stara in onemogla leta. Vsak človek mora paziti in hraniti, ke le to je edina pot, ki vas vodi v neodvisnost. Prvi dolar, ki ga date nastrop, se lahko ceni kot itemeljni kamen poslopja za katerim vsnki stremi. Dobro je vedno imeti na pametu narodni izrek ki pravi: "Zrno do zrna pogača: kamen na kamen palača". Najtežje je početek ali brez početka, ni nikdar ničesar. Zatorej pričneite vlagati vaš denar še danes, na vsk pazite, da ga nalagate v gotovo in varno banko. Z vlogo enega dolarja dobite vašo bančno knjižico. Mi sprejemamo denar na hranilno vlogo in plačemo po 3% obresti od njega. Pošiljamo denar v Italijo, Rusijo in Francosko. Prodajemo prve posojilne mortgage (markeče) in dajemo v najem varne hranilne predale. Sprejemo upise za parobrodno potovanje v staro domovino po vojni. **KASPAR STATE BANK** 1900 Blue Island Avenue, Chicago, Ill. Kapital, vloge in prebitki znaša nad \$6,000,000.

CARL STROVER

Attorney at Law. Zastopa na vseh sodiških. Specialist za tožbe v odškodninskih zadevah. Št. sobe 1009. 133 W. Washington Street. CHICAGO, ILLINOIS. Telefon: Main 3989.

MODERNA KNJIGOVZNICA.

Okusno, hitro in trpežno dela za privatnike in društva. Sprejemamo naročila tudi izven mesta. Imamo moderne stroje. Nizke cene in poštena postrežba. **BRATJE HOLAN,** 1638 Blue Island Ave., Chicago, Ill. (Adv.)

Ali veste za letovišče Martin Potokarja? Seveda. To je "VIL-LAGE INN" s prostornim vrtnom za izlete. Vodnjak z studenčno vodo na Martinovi farmi je poznan po vsej okolici. Ogden Ave., blizo cesne železniške postaje, Lyons, Ill. Telefonska številka 224 M.

SLOVENCI

pristopajte k SLOVENSKI NARODNI PODPORNJI JEDNOTI. Naročite si devnik "Prosveta". List stane za celo leto \$3.00, pol leta pa \$1.50. Vstanovljajte nova društva. Deset članov(ie) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je: 2657 So. Lawndale Ave. Chicago, Ill.

LOUIS RABSEL.

SHAJALISČE SLOVENCEV. NA 460 GRAND AVE., KENOSHA, WIS. Telefon 1199.

Naivečia slovanska tiskarna v Ameriki je

Narodna Tiskarna

2146-50 Blue Island Avenue, Chicago, Ill. Mi tiskamo v Slovenskem, Hrvaškem, Slovaškem, Češkem Poljskem, kakor tudi v Angleskem in Nemškem jeziku. Naša posebnost so tiskovine za društvo in trgovce. "PROLETAREC" se tiska v naši tiskarni

KADAR potrebujete društvene potrebine kot zastave, kape, regalije, uniforme, pečate in vse drugo obrnite se na svojega rojaka

F. KERŽE CO.,

2711 South Millard Avenue. CHICAGO, ILL. Cenike prejmete zastonj. Vse delo garntirano.

Edini slovenski pogrebnik

MARTIN BARETINČIČ 324 BROAD STREET Tel. 1475 JOHNSTOWN, PA.

Zaupno zdravilo dela čudeže

Skoro že 30 let se Trinerjeva zdravila uspešno rabijo z največjim zaupanjem. A to tudi radi pravega vzroka, ker zaupnost izdelovatelja zasluži popolno zaupanje in čislanje od strani številnih odjemalcev. Malo povisane cen je sedanja potreba, da se ohrani zanesljiva vsebina izdelkov. Branilo smo se dolgo zoper draginjo na vseh številnih potrebščinah naših, a novi vojni davek nam je spodbil še zadnji steber in moralni smo čemo nekoliko povisati. Vsak prijatelj Trinerjevih lekov priznava brez ugovora, da v sedanjosti, ko moramo veliko več plačati za potrebščine, in tudi lekarja stane stvar več, ni bilo mogoče draginji v okom priti. Zato pa bo vrednost Trinerjevih lekov povrnila odjemalcem vse kar več plačajo za nje.

TRINERJEVO AMERIŠKO ZDRAVILNO GRENKO VINO

torej ima tako zaupanje in vseh med svetom, ker učini, da bol zgubi svoje stališče. Izmed vseh boleznij jih je devetdeset odstotkov povzročenih in splošnih v žlodeu. Trinerjevo Zdravilno Grenko VINO očisti žolodce in odstrani iz notranjine drobovja vse nabrane nepotrebne in strupene snovi, ki so nekakšen brlig zlotvornih tvarin zavirajočih pravilno delovanje drobovja. Trinerjevi leki so prosti vsakovrstne nepotrebne mesance in vsebujejo le potrebne zdravilne grenke koreninice ter krasno žreče rdeče vino. V zadevi zabasnanosti, neprebavnosti, glavobola, pol glavobola, nervoznosti, navadne slaboče, kakor tudi v žledolnih neprilikah, ki rade nadlegujejo ženske ob spremembi žitja ali rudarje in druge delavce, ko delaje in vdihavajo plin, če rabite ta lek, boste našli v njem neprecenljivo vrednost. Dobite je v vseh lekarnah.

TRINERJEV LINIMENT

prodrere vselej v koren bolečine, zato pa je zlasti v slučaju protina, ali revmatizma, nevralgije, lumbago, otrpelosti glečnjev in drugih, najhitrejša in gotova pomoč. Jako je dobro tudi v zadevah odrgnin in oteklin itd., tudi za drgnjenje živecev in za mazanje po kopanju nog. Dobite je v vseh lekarnah.

TRINERJEV ANTIPUTRIN

je izvrstno in prav prijetno zdravilo za navadno rabo znotraj. Posebno za izpiranje grla in ust; istotako za čiščenje ran, izpuščajev in drugih kožnih otvorov. Dobi se v vseh lekarnah. Najnovejše nagrade so dobila Trinerjeva zdravila na mednarodnih razstavah: Gold Medal—San Francisco 1915, Grand Prix—Panama 1916. **JOSEPH TRINER** MANUFACTURING CHEMIST 1333-1343 South Ashland Ave. Chicago, Ill.